Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK VŠEOBECNÉHO SÚDU (deviata komora)

z 15. novembra 2018 *

„Štátna pomoc – Daňový režim umožňujúci podnikom, ktoré sú daňovými rezidentmi v Španielsku, odpisovať goodwill vzniknutý nadobudnutím podielov v podnikoch, ktoré sú daňovými rezidentmi v zahraničí – Rozhodnutie, ktorým sa pomoc vyhlasuje za nezlučiteľnú so spoločným trhom a nariaďuje sa jej čiastočné vrátenie – Ustanovenie umožňujúce, aby sa režim naďalej čiastočne uplatňoval – Návrh na zastavenie konania – Pretrvávajúci záujem na konaní – Legitímna dôvera – Presné záruky poskytnuté Komisiou – Legitimita dôvery – Časová pôsobnosť legitímnej dôvery“

Vo veci T-207/10,

Deutsche Telekom AG, so sídlom v Bonne (Nemecko), v zastúpení: pôvodne A. Cordewener a J. Schönfeld, neskôr J. Schönfeld, advokáti,

žalobkyňa,

proti

Európskej komisii, v zastúpení: pôvodne B. Martenczuk, T. Maxian Rusche a C. Urraca Caviedes, neskôr T. Maxian Rusche, C. Urraca Caviedes, a napokon T. Maxian Rusche, C. Urraca Caviedes a K. Blanck-Putz, splnomocnení zástupcovia,

žalovanej,

ktorú v konaní podporujú:

Ebro Foods, SA, so sídlom v Madride (Španielsko), v zastúpení: pôvodne J. Buendía Sierra, E. Abad Valdenebro, M. Muñoz de Juan a R. Calvo Salinero, neskôr J. Buendía Sierra, E. Abad Valdenebro a R. Calvo Salinero, advokáti,

Banco Santander, SA, so sídlom v Santanderi (Španielsko), v zastúpení: pôvodne J. Buendía Sierra, E. Abad Valdenebro, M. Muñoz de Juan a R. Calvo Salinero, neskôr J. Buendía Sierra, E. Abad Valdenebro a R. Calvo Salinero,

Iberdrola, SA, so sídlom v Bilbao (Španielsko), v zastúpení: pôvodne J. Ruiz Calzado, M. Núñez Müller a J. Domínguez Pérez, neskôr J. Ruiz Calzado, J. Domínguez Pérez a S. Völcker, advokáti,

a

Telefónica, SA, so sídlom v Madride, v zastúpení: pôvodne J. Ruiz Calzado, M. Núñez Müller a J. Domínguez Pérez, neskôr J. Ruiz Calzado, J. Domínguez Pérez a S. Völcker, advokáti,

vedľajší účastníci konania,

* Jazyk konania: nemčina.

ktorej predmetom je návrh založený na článku 263 ZFEÚ na zrušenie článku 1 ods. 2 a 3 rozhodnutia Komisie 2011/5/ES z 28. októbra 2009 o odpisovaní finančného goodwillu na daňové účely pri nadobúdaní podielu v zahraničných subjektoch C 45/07 (ex NN 51/07, ex CP 9/07) vykonávanom Španielskom (Ú. v. EÚ L 7, 2011, s. 48),

VŠEOBECNÝ SÚD (deviata komora),

v zložení: predseda komory S. Gervasoni (spravodajca), sudcovia K. Kowalik-Bańczyk a C. Mac Eochaidh,

tajomník: C. Heeren, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní zo 16. novembra 2017,

vyhlásil tento

Rozsudok

Okolnosti predchádzajúce sporu

1 Poslanci Európskeho parlamentu sa niekoľkými písomnými otázkami položenými v rokoch 2005 a 2006 (E-4431/05, E-4772/05, E-5800/06 a P-5509/06) pýtali Komisie Európskych spoločenstiev na kvalifikovanie ustanovenia uvedeného v článku 12 ods. 5, ktorý bol do Ley del Impuesto sobre Sociedades (zákon o dani z príjmu právnických osôb), zavedený Ley 24/2001, de Medidas Fiscales, Administrativas y del Orden Social (zákon č. 24/2001, ktorým sa prijímajú daňové a správne opatrenia a opatrenia sociálnej povahy) z 27. decembra 2001 (BOE č. 313 z 31. decembra 2001, s. 50493), a prevzatý Real Decreto Legislativo 4/2004, de 5 de marzo, por el que se aprueba el texto refundido de la Ley del Impuesto sobre Sociedades (kráľovský legislatívny dekrét č. 4/2004, ktorým sa schvaľuje revidované znenie zákona o dani z príjmu právnických osôb) z 5. marca 2004 (BOE č. 61 z 11. marca 2004, s. 10951, ďalej len „sporná schéma“), ako štátnej pomoci.

2 Podľa odpovede z 19. januára 2006 na otázku E-4431/05:

„Komisia nemôže potvrdiť, že vysoké ponuky španielskych podnikov sú spôsobené daňovými zákonmi Španielska, ktoré umožňujú podnikom odpisovať goodwill rýchlejšie ako ich francúzskym alebo talianskym protistranám. Komisia však môže potvrdiť, že takéto vnútroštátne právne predpisy nespadajú do pôsobnosti uplatňovania pravidiel štátnej pomoci, keďže predstavujú skôr všeobecné pravidlá odpisovania vzťahujúce sa na všetky podniky v Španielsku.“

3 Podľa odpovede zo 17. februára 2006 na otázku E-4772/05:

„Podľa informácií, ktoré máme v súčasnosti, sa však Komisii zdá, že španielske pravidlá (zdaňovania) týkajúce sa odpisovania ‚goodwillu‘ sa vzťahujú na všetky podniky v Španielsku nezávisle od ich veľkosti, odvetvia, právnej formy, alebo či sú v súkromnom alebo verejnom vlastníctve, keďže predstavujú všeobecné pravidlá odpisovania. Preto sa zdá, že nepatria do pôsobnosti uplatňovania pravidiel štátnej pomoci. Komisia samozrejme pristúpi k dôkladnému vyšetrovaniu všetkých informácií svedčiacich o opaku, s ktorými bude oboznámená.“

4 Listami z 15. januára a z 26. marca 2007 Komisia vyzvala španielske orgány, aby jej poskytli informácie na účely posúdenia dosahu a účinkov spornej schémy. Listami zo 16. februára a zo 4. júna 2007 oznámilo Španielske kráľovstvo Komisii požadované informácie.

5 Faxom z 28. augusta 2007 bola Komisii doručená sťažnosť žalobkyne, Deutsche Telekom AG, v ktorej tvrdila, že sporná schéma predstavovala štátnu pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom.

6 Rozhodnutím z 10. októbra 2007, ktorého zhrnutie bolo uverejnené 21. decembra 2007 (Ú. v. EÚ C 311, 2007, s. 21), Komisia začala konanie vo veci formálneho zisťovania týkajúce sa spornej schémy.

7 Listom z 5. decembra 2007 boli Komisii doručené pripomienky Španielskeho kráľovstva k tomuto rozhodnutiu o začatí konania vo veci formálneho zisťovania. V období medzi 18. januárom a 16. júnom 2008 boli Komisii doručené aj pripomienky 32 dotknutých tretích dotknutých osôb, medzi ktorými boli pripomienky žalobkyne z 12. februára 2008. Listami z 30. júna 2008 a z 22. apríla 2009 predložilo Španielske kráľovstvo svoje stanovisko k pripomienkam dotknutých tretích osôb.

8 Komisia ukončila konanie, pokiaľ ide o nadobudnutia podielov uskutočnené v rámci Európskej únie, svojím rozhodnutím 2011/5/ES z 28. októbra 2009 o odpisovaní finančného goodwillu na daňové účely pri nadobúdaní podielu v zahraničných subjektoch C 45/07 (ex NN 51/07, ex CP 9/07) vykonávanom Španielskom (Ú. v. EÚ L 7, 2011, s. 48, ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

9 Napadnuté rozhodnutie vyhlasuje spornú schému umožňujúcu spoločnostiam zdaňovaným v Španielsku odpísať goodwill, ktorý vznikne v dôsledku nadobudnutia podielov v zahraničných spoločnostiach so sídlom v Únii, za nezlučiteľnú so spoločným trhom.

10 Článok 1 ods. 2 a 3 napadnutého rozhodnutia však umožňuje, aby sa sporná schéma naďalej uplatňovala počas celého obdobia odpisovania stanoveného v tejto schéme jednak na nadobudnutia podielov uskutočnené pred uverejnením rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v *Úradnom vestníku Európskej únie*, ku ktorému došlo 21. decembra 2007, a jednak na nadobudnutia podielov, na ktorých uskutočnenie – podliehajúce schváleniu regulačným orgánom, ktorému bola táto transakcia oznámená pred týmto dátumom – sa spoločnosť neodvolateľne zaviazala pred 21. decembrom 2007.

11 Článok 4 ods. 1 napadnutého rozhodnutia stanovuje, že povinnosť vymáhania uložená Španielskemu kráľovstvu sa nevzťahuje na pomoc týkajúcu sa nadobudnutí podielov uvedených v článku 1 ods. 2 tohto rozhodnutia. Komisia na pojednávaní vysvetlila, že neexistencia odkazu v článku 4 napadnutého rozhodnutia na nadobudnutia podielov uvedené v článku 1 ods. 3 tohto rozhodnutia je vecnou chybou, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania.

Konanie a návrhy účastníkov konania

12 Žalobkyňa návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 6. mája 2010 podala túto žalobu.

13 Podaniami doručenými do kancelárie Všeobecného súdu 9. augusta a 7. septembra 2010 podali spoločnosti Ebro Foods, SA, Banco Santander, SA, Iberdrola, SA, a Telefónica, SA, návrhy na vstup do konania ako vedľajší účastníci konania na podporu návrhov Komisie. Uzneseniami z 26. novembra 2010 predseda ôsmej komory Všeobecného súdu vyhovel týmto návrhom a povolil spoločnosti Iberdrola, ako aj spoločnosti Telefónica používať angličtinu počas ústnej časti konania.

14 Konanie bolo prerušené dvakrát, najprv uznesením predsedu druhej komory Všeobecného súdu z 13. marca 2014, do vydania rozhodnutí, ktorými sa skončia konania vo veciach T-219/10, Autogrill España/Komisia, a T-399/11, Banco Santander a Santusa/Komisia, neskôr uznesením predsedu druhej komory Všeobecného súdu z 9. marca 2015, do vydania rozhodnutia o skončení konania o odvolaniach podaných proti rozsudkom vydaným v týchto dvoch veciach (rozsudky zo 7. novembra 2014, Banco Santander a Santusa/Komisia, T-399/11, EU:T:2014:97, bod 938, a zo 7. novembra 2014,

Autogrill España/Komisia, T-219/10, EU:T:2014:939). V konaní sa pokračovalo 21. decembra 2016, t. j. od dátumu vyhlásenia rozsudku Komisia/World Duty Free Group a i. (C-20/15 P a C-21/15 P, EU:C:2016:981), v ktorom sa rozhodlo o týchto odvolaniach. Rozhodnutím z 13. februára 2017 predseda deviatej komory Všeobecného súdu zamietol návrh žalobkyne na prerušenie tohto konania do vydania rozhodnutia, ktorým sa ukončí konanie vo veci T-219/10 RENV, World Duty Free Group/Komisia.

15 Rozhodnutiami z 20. a 30. októbra 2017 predseda deviatej komory Všeobecného súdu povolil vedľajším účastníkom konania používať na pojednávaní španielčinu.

16 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 26. októbra 2017 Komisia predložila návrh na zastavenie konania. Tento návrh na zastavenie konania bol spojený s konaním vo veci samej uznesením Všeobecného súdu z 13. novembra 2017.

17 Prednesy účastníkov konania a ich odpovede na písomné a ústne otázky, ktoré im Všeobecný súd položil, boli vypočuté na pojednávaní 16. novembra 2017.

18 Žalobkyňa navrhuje, aby Všeobecný súd:

– „zrušil [napadnuté rozhodnutie], pokiaľ ide o pravidlo týkajúce sa ochrany legitímnej dôvery stanovené v článku 1 ods. 2 a 3 v prospech niektorých španielskych investorov označených v tomto článku“ (ďalej len „napadnuté ustanovenie“),

– uložil Komisii povinnosť nahradiť trovy konania s výnimkou trov vzniknutých v súvislosti so vstupom vedľajších účastníkov do konania, ktoré by mali nahradiť títo vedľajší účastníci konania, a subsidiárne v prípade zamietnutia žaloby uložil každému účastníkovi konania povinnosť znášať vlastné trovy konania,

– subsidiárne prerušil toto konanie až do právoplatného rozhodnutia o žalobách podaných proti rozhodnutiu Komisie (EÚ) 2015/314 z 15. októbra 2014 o štátnej pomoci SA.35550 (13/C) (ex 13/NN) (ex 12/CP) poskytovanej Španielskom – Schéma daňových odpisov finančného goodwillu v prípade nadobudnutia podielu v zahraničnom podniku (Ú. v. EÚ L 56, 2015, s. 38).

19 Komisia navrhuje, aby Všeobecný súd:

– zamietol žalobu ako neprípustnú,

– subsidiárne rozhodol o zastavení konania,

– subsidiárne v druhom rade zamietol žalobu ako nedôvodnú,

– uložil žalobkyni povinnosť nahradiť trovy konania.

20 Ebro Foods, Banco Santander, Iberdrola a Telefónica navrhujú, aby Všeobecný súd:

– zamietol žalobu ako neprípustnú a subsidiárne ako nedôvodnú,

– uložil žalobkyni povinnosť nahradiť trovy konania.

Právny rámec

O návrhu na zastavenie konania

21 Komisia na podporu svojho návrhu na zastavenie konania o tejto žalobe tvrdí, že žalobkyňa stratila svoj záujem na konaní. Podľa Komisie sa na nadobudnutie podielu spoločnosti Telefónica, t. j. konkurenta žalobkyne, v spoločnosti O2, na ktoré sa odvoláva žalobkyňa na podporu svojho záujmu na návrhu na zrušenie napadnutého ustanovenia v rozsahu, v akom toto ustanovenie umožnilo tomuto konkurentovi uplatniť spornú schému na základe predmetného nadobudnutia, nevzťahuje uvedené ustanovenie, ako vyplýva z nového administratívneho výkladu spornej schémy španielskymi orgánmi (záväzné stanovisko V0608-12 z 21. marca 2012) a z jej posúdenia Komisiou v rozhodnutí 2015/314. Štyria vedľajší účastníci konania uviedli, že nepodporujú tento návrh na zastavenie konania a dôvody na jeho podporu, pričom okrem iného zdôraznili, že skúmanie týchto dôvodov by malo Všeobecný súd viesť k rozhodnutiu o otázkach, ktoré sú predmetom žalobných dôvodov uvedených na podporu ich žalôb podaných proti rozhodnutiu 2015/314 (veci T-12/15, Banco Santander a Santusa/Komisia, T-256/15, Telefónica/Komisia a T-260/15, Iberdrola/Komisia).

22 Treba pripomenúť ustálenú judikatúru, podľa ktorej záujem žalobkyne na konaní musí vo vzťahu k predmetu žaloby existovať v okamihu podania žaloby, inak je táto žaloba neprípustná. Tento predmet sporu, ako aj záujem na konaní musia pretrvávať až do vyhlásenia rozhodnutia súdu, v opačnom prípade musí byť konanie zastavené, čo predpokladá, že žaloba môže svojím výsledkom priniesť prospech účastníkovi konania, ktorý ju podal (pozri rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 42 a citovanú judikatúru, a z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 61 a citovanú judikatúru).

23 V prejednávanej veci Komisia v podstate tvrdí, že z okolností, ktoré nastali po podaní tejto žaloby, vyplýva, že napadnuté ustanovenie neumožňovalo spoločnosti Telefónica uplatniť spornú schému a teda ju nezvýhodnilo pri nadobudnutí spoločnosti O2. Z toho vyplýva, že žalobkyňa už nemá záujem navrhovať zrušenie napadnutého ustanovenia, aby dosiahla retroaktívne odstránenie výhody priznanej jej konkurentovi.

24 Treba pripomenúť, že zotrvanie záujmu na konaní žalobcu treba posudzovať *in concreto*, najmä s prihliadnutím na následky uvádzanej protiprávnosti a na povahu údajne spôsobenej škody (pozri rozsudok z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 65 a citovanú judikatúru).

25 V prejednávanej veci je pritom potrebné domnievať sa, že aj za predpokladu, ako tvrdí Komisia, že by Telefónica nemohla mať prospech zo spornej schémy pred vyššie uvedeným administratívnym výkladom a že by sa na ňu teda napadnuté ustanovenie nevzťahovalo, záujem žalobkyne na dosiahnutí zrušenia tohto ustanovenia pretrváva.

26 Takýto záujem vyplýva v prvom rade z postavenia žalobkyne ako žalujúcej zainteresovanej strany, ako aj z čiastočného zamietnutia tejto sťažnosti a z jej zamietnutia z vecného hľadiska napadnutým ustanovením.

27 Aj keby totiž napadnuté rozhodnutie, a teda napadnuté ustanovenie nepredstavovalo výslovnú odpoveď na sťažnosť žalobkyne (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. februára 2008, BUPA a i./Komisia, T-289/03, EU:T:2008:29, bod 317 a citovanú judikatúru), nič to nemení na tom, že Komisia na rozdiel od tvrdení žalobkyne v jej sťažnosti v tomto rozhodnutí konštatovala, že sporná schéma sa mohla za určitých okolností, ktoré sú v ňom uvedené, naďalej uplatňovať. Takéto zamietnutie pritom stačí na to, aby mala žalobkyňa záujem na konaní v prejednávanej veci v tom zmysle, že zo zrušenia tohto

zamietnutia na základe jediného dôvodu, ktorý predložila, môže mať prospech spočívajúci vo vyhlásení spornej schémy za protiprávnu a zakázanú, a to aj za predpokladov uvedených v napadnutom ustanovení.

28 Je totiž nesporné, že žalobkyňa je „zainteresovan[ou] stran[ou]“ v zmysle článku 1 písm. h) nariadenia Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúceho podrobné pravidlá na uplatňovanie článku [108 ZFEÚ] (Ú. v. ES L 83, 1999, s. 1; Mim. vyd. 08/001, s. 339), v znení zmien, „ktor[ej] záujmy možno ovplyvniť poskytnutím pomoci“, a ktorá má „záujem“ na konaní vo veci formálneho zisťovania, ktoré má viesť k prijatiu rozhodnutia Komisiou, a zároveň vzhľadom na zamietnutie jej sťažnosti uvedeným rozhodnutím, záujem na podaní žaloby proti tomuto rozhodnutiu, ktoré je voči nej nepriaznivé. Treba zdôrazniť, že žalobkyňa je okrem iného dotknutou stranou, ktorá podala sťažnosť, ktorá viedla k začatiu konania vo veci formálneho zisťovania a ktorá v tejto sťažnosti uviedla dôvody jej podania, pričom v prvom rade a pred spomenutím konkurenčnej nevýhody, ktorú utrpela počas transakcie týkajúcej sa spoločnosti O2, uviedla konkurenčnú výhodu priznanú vo všeobecnosti španielskym spoločnostiam v odvetví telekomunikácií, v ktorom pôsobí aj žalobkyňa, ako aj výhodu, ktorá bola vo všeobecnosti priznaná jej španielskemu konkurentovi, konkrétne spoločnosti Telefónica, bez ohľadu na jej nadobudnutie podielov v spoločnosti O2.

29 Z toho vyplýva, že skutočnosť, na ktorú poukazuje Komisia a ktorá údajne nastala po podaní tejto žaloby, že Telefónica nemohla mať prospech zo spornej schémy vyhlásenej za protiprávnu v napadnutom rozhodnutí po nadobudnutí svojho podielu v spoločnosti O2 a nemohla byť oprávnená napadnutým ustanovením na uplatnenie uvedenej schémy na toto nadobudnutie podielu, nemôže spochybniť záujem žalobkyne na konaní proti napadnutému ustanoveniu. Ak by to tak nebolo a najmä ak by sa od dotknutých strán a predovšetkým od strán, na podnet ktorých bolo začaté konanie vo veci formálneho zisťovania, vyžadovalo, aby navyše preukázali, ako v podstate tvrdí Komisia, svoje postavenie konkurentov skutočného príjemcu spornej schémy skúmanej v napadnutom rozhodnutí, viedlo by to k zámene takej podstatnej a prvoradej podmienky prípustnosti akejkoľvek žaloby, akou je záujem na konaní, ktorý musí pretrvávať do ukončenia konania, s podmienkou aktívnej legitimácie, pričom však ide o rozdielne podmienky, ktorých kumulatívne splnenie fyzickou alebo právnickou osobou sa vyžaduje (pozri rozsudok zo 17. septembra 2015, Mory a i./Komisia, C-33/14 P, EU:C:2015:609, body 58 a 62 a citovanú judikatúru).

30 Treba dodať, že je nesporné, že Telefónica mala predtým, ako nastali okolnosti po podaní tejto žaloby, na ktoré poukazuje Komisia, skutočne prospech zo spornej schémy pri jej nadobudnutí podielu v spoločnosti O2, ako rozhodol Všeobecný súd v uznesení z 21. marca 2012, Telefónica/Komisia (T-228/10, neuverejnené, EU:T:2012:140, bod 26), a že tento skutočný prospech zo spornej schémy, ktorý má konkurent sťažovateľa, ktorý práve vo svojej sťažnosti poukázal na výhodu poskytnutú v rámci tohto nadobudnutia podielu, taktiež a v každom prípade umožňuje domnievať sa, že tento sťažovateľ má naďalej záujem na konaní proti rozhodnutiu, ktorým sa zamietla táto sťažnosť.

31 Ďalej je potrebné domnievať sa, že žalobkyňa má naďalej záujem aj na návrhu na zrušenie napadnutého rozhodnutia s cieľom zabrániť tomu, aby k takejto nezákonnosti, ktorou je toto rozhodnutie údajne postihnuté, v budúcnosti nedochádzalo (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 50 a citovanú judikatúru). Na tento účel treba zdôrazniť, že uvádzaná protiprávnosť sa môže v budúcnosti opakovať bez ohľadu na okolnosti, ktoré viedli k tejto žalobe, keďže nezávisle od týchto okolností spochybňuje výklad všeobecných podmienok pre uplatňovanie zásady ochrany legitímnej dôvery a časovej pôsobnosti ochrany, ktorú možno priznať na základe tejto zásady (pozri v tomto zmysle rozsudok z 24. septembra 2008, Reliance Industries/Rada a Komisia, T-45/06, EU:T:2008:398, bod 43).

32 Z toho vyplýva, že návrh Komisie na zastavenie konania treba zamietnuť bez toho, aby bolo potrebné vyjadriť sa k pôsobnosti rozhodnutia 2015/314, teda bez toho, aby bolo potrebné vyhovieť návrhu na prerušenie konania podaného žalobkyňou len pre prípad, že by sa Všeobecný súd rozhodol rozhodnúť o uvedenom rozhodnutí, čiže návrhu, ktorý sa musí taktiež zamietnuť.

O dôvodnosti žaloby

33 Žalobkyňa uvádza jediný žalobný dôvod založený na nesprávnom uplatnení zásady ochrany legitímnej dôvery. Komisia sa nesprávne domnievala, že sa má uplatňovať táto zásada v prospech určitých príjemcov spornej schémy, hoci podmienky uplatnenia tejto zásady neboli splnené. Komisia totiž mala nariadiť vymáhanie pomoci poskytnutej podľa tejto schémy a nepovoliť, aby sa uvedená schéma naďalej uplatňovala na nadobudnutia podielov predchádzajúce uverejneniu rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania.

34 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že Komisia odôvodnila jednak povolenie, aby sa sporná schéma naďalej uplatňovala na určité nadobudnutia podielov, t. j. nadobudnutia podielov uskutočnené pred uverejnením rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania z 21. decembra 2007 v úradnom vestníku a nadobudnutia podielov, na ktorých uskutočnenie – podliehajúce schváleniu regulačným orgánom, ktorému bola táto transakcia oznámená pred týmto dátumom – sa spoločnosť neodvolateľne zaviazala pred 21. decembrom 2007, a jednak nevymáhanie niektorých z príslušných daňových odpočtov existenciou legitímnej dôvery vo vzťahu k príjemcom, že predmetná pomoc poskytnutá v súlade s pravidlami Zmluvy o ES. Komisia sa totiž domnieva, že svojimi dvomi vyhláseniami z 19. januára a 17. februára 2006 v odpovedi na parlamentné otázky poskytla, a to do 21. decembra 2007, k dátumu vyhlásenia rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v úradnom vestníku, presné, bezpodmienečné a súhlasné záruky takej povahy, že príjemcovia predmetného opatrenia mali dôvodnú nádej, že uvedená schéma nespadá do pôsobnosti pravidiel štátnej pomoci (odôvodnenia 158 až 170 napadnutého rozhodnutia).

35 Treba tiež pripomenúť, že podľa článku 14 nariadenia č. 659/1999, „kde sa prijímajú záporné rozhodnutia v prípadoch protiprávnej pomoci [v prípade záporného rozhodnutia týkajúceho sa protiprávnej pomoci – *neoficiálny preklad*], Komisia rozhodne, že daný členský štát podnikne všetky potrebné opatrenia, aby vymohol pomoc od príjemcu“. Odstránenie neoprávnene poskytnutej pomoci prostredníctvom jej vymáhania je logickým dôsledkom konštatovania jej protiprávnosti. Cieľom povinnosti štátu odstrániť pomoc, ktorú Komisia považuje za nezlučiteľnú s vnútorným trhom, je totiž nastoliť predchádzajúcu situáciu [pozri rozsudok z 5. augusta 2003, P & O European Ferries (Vizcaya) a Diputación Foral de Vizcaya/Komisia, T-116/01 a T-118/01, EU:T:2003:217, bod 223 a citovanú judikatúru] tým, že príjemca stratí výhodu, ktorú skutočne mal v porovnaní so svojimi konkurentmi (pozri rozsudky zo 7. marca 2002, Taliansko/Komisia, C-310/99, EU:C:2002:143, bod 99 a citovanú judikatúru a z 29. apríla 2004, Nemecko/Komisia, C-277/00, EU:C:2004:238, bod 75 a citovanú judikatúru; rozsudok z 15. júna 2010, Mediaset/Komisia, T-177/07, EU:T:2010:233, bod 169).

36 Toto isté ustanovenie však uvádza, že „Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva spoločenstva“.

37 Podľa ustálenej judikatúry predstavuje zásada ochrany legitímnej dôvery všeobecnú zásadu práva Únie. Táto zásada bola totiž postupne uznávaná v právnom poriadku Únie judikatúrou, ktorá ju potvrdila ako „normu vyššej právnej sily“ chrániacu jednotlivcov (rozsudok zo 14. mája 1975, CNTA/Komisia, 74/74, EU:C:1975:59, bod 44), „základnú zásadu Spoločenstva“ (rozsudok zo 7. júna 2005, VEMW a i., C-17/03, EU:C:2005:362, bod 73) či dokonca „všeobecnú zásadu“ (rozsudok zo 4. októbra 2001, Taliansko/Komisia, C-403/99, EU:C:2001:507, bod 35). Táto zásada je prirodzeným dôsledkom zásady právnej istoty, ktorá vyžaduje, aby boli právne predpisy Únie určité a ich uplatňovanie pre subjekty, ktoré im podliehajú, predvídateľné v tom zmysle, že má za cieľ v prípade zmeny pravidla zaručiť ochranu postavení, ktoré boli legitímne nadobudnuté jednou alebo viacerými fyzickými a právnickými osobami (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. mája 2000, Rombi a Arkopharma, C-107/97, EU:C:2000:253, bod 66 a citovanú judikatúru a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Léger v spojených veciach Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, EU:C:2006:89, bod 367).

38 V prejednávanej veci treba na úvod uviesť, že účastníci konania zhodne uznávajú, že sporná schéma nebola Komisii oznámená, a teda že povinnosť oznámenia stanovená v článku 108 ods. 3 ZFEÚ nebola dodržaná.

39 Ďalej treba uviesť, že žalobkyňa na pojednávaní pripustila, že zásada ochrany legitímnej dôvery sa výnimočne uplatňovala aj na neoznámenú pomoc, a upustila tak od svojho tvrdenia založeného na neuplatniteľnosti tejto zásady, ak je schéma pomoci formálne protiprávna z dôvodu jej neoznámenia, čo bolo zaznamenané v zápisnici z pojednávania.

40 Z judikatúry totiž vyplýva, že legitímna dôvera môže chrániť príjemcov neoznámenej pomoci, ale len za výnimočných okolností.

41 Presnejšie bolo rozhodnuté, že vzhľadom na podstatnú úlohu, akú má oznamovacia povinnosť v súvislosti s umožnením účinného preskúmania štátnej pomoci Komisiou, ktoré má kogentnú povahu, podniky príjemcovia pomoci môžu mať v zásade legitímnu dôveru, pokiaľ ide o zákonnosť uvedenej pomoci, len vtedy, keď bola poskytnutá v súlade s postupom stanoveným v článku 108 ZFEÚ a obozretný hospodársky subjekt musí byť za bežných okolností schopný sa ubezpečiť, že uvedený postup bol dodržaný. Ak sa pomoc poskytne bez predchádzajúceho oznámenia Komisii, takže je podľa článku 108 ods. 3 ZFEÚ protiprávna, príjemca tejto pomoci nemôže mať v danom čase legitímnu dôveru, že pomoc je zákonná, s výnimkou prípadu existencie výnimočných okolností (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. novembra 1987, RSV/Komisia, 223/85, EU:C:1987:502, body 16 a 17; z 20. septembra 1990, Komisia/Nemecko, C-5/89, EU:C:1990:320, body 14 a 16; z 13. júna 2013, HGA a i./Komisia, C-630/11 P až C-633/11 P, EU:C:2013:387, bod 134; z 27. januára 1998, Ladbroke Racing/Komisia, T-67/94, EU:T:1998:7, bod 182; zo 16. októbra 2014, Alcoa Trasformazioni/Komisia, T-177/10, EU:T:2014:897, bod 61, a z 22. apríla 2016, Írsko a Aughinish Alumina/Komisia, T-50/06 RENV II a T-69/06 RENV II, EU:T:2016:227, bod 214).

42 Pripustenie tejto výnimky je odôvodnené najmä odlišným postavením členských štátov a príjemcov z hľadiska oznamovacej povinnosti. Táto povinnosť je totiž určená len členským štátom, ktoré nemôžu vychádzať z vlastného protiprávneho konania, aby zmarili rozhodnutia prijaté Komisiou, ako aj potrebný účinok článkov 107 a 108 ZFEÚ a uplatnili svoju legitímnu dôveru, že pomoc, ktorú neoznámili, je zákonná (pozri rozsudok z 28. júla 2011, Diputación Foral de Vizcaya a i./Komisia, C-471/09 P až C-473/09 P, neuverejnený, EU:C:2011:521, bod 65 a citovanú judikatúru), či dokonca v niektorých prípadoch legitímnu dôveru príjemcov tejto pomoci (rozsudky zo 14. januára 1997, Španielsko/Komisia, C-169/95, EU:C:1997:10, body 48 a 49, a z 22. apríla 2016, Francúzsko/Komisia, T-56/06 RENV II, EU:T:2016:228, bod 43).

43 Naopak, keďže príjemcom pomoci nemožno vytýkať, že ju neoznámili, toto neoznámenie nemôže viesť k vylúčeniu akejkoľvek možnosti dovolávať sa svojej legitímnej dôvery, že predmetná pomoc je zákonná.

44 Výnimka, ktorá sa pripúšťa v prospech príjemcov pomoci, je navyše odôvodnená skutočnosťou, ktorú správne zdôrazňuje Komisia, že všeobecná zásada ochrany legitímnej dôvery by bola bez jej priznania zbavená svojej podstaty v oblasti štátnej pomoci, keďže povinnosť vymáhania, ktorú sa usiluje zmierniť táto zásada, sa uplatňuje len na neoznámenú pomoc poskytnutú bez súhlasu Komisie. Už bolo pritom rozhodnuté, že prijatím nariadenia č. 659/1999 vznikla nová situácia, pokiaľ ide o vymáhanie pomoci nezlučiteľnej s vnútorným trhom, v ktorej sa kladie dôraz na systematickosť vymáhania (prvá veta článku 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999) a zároveň sa upravuje možnosť výnimky (druhá veta článku 14 ods. 1 nariadenia č. 659/1999), ak je vymáhanie v rozpore so všeobecnou zásadou práva Únie, teda nová situácia, z ktorej treba vyvodiť právne následky a ktorú Komisia musí zohľadniť pri prijímaní svojich rozhodnutí, najmä tým, že prípadne nebude požadovať vymáhanie pomoci, ktorá je nezlučiteľná s vnútorným trhom (rozsudok z 1. júla 2010, ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni/Komisia, T-62/08, EU:T:2010:268, body 275 a 276). Aj keď príjemcovia pomoci nemohli uplatňovať legitímnu dôveru len z dôvodu, že táto pomoc nebola oznámená, článok 14 nariadenia

č. 659/1999 tým, že stanovuje, že Komisia nebude vyžadovať vymáhanie pomoci, ak by to bolo v rozpore so všeobecnou zásadou práva, by bol zbavený významu, hoci bol prijatý normotvorcom na účely obmedzenia rozsahu povinnosti vymáhania protiprávnej pomoci, ktorú Komisia vyhlásila za nezlučiteľnú s vnútorným trhom.

45 Žalobkyňa spochybňuje existenciu výnimočných okolností v prejednávanej veci, ktoré by mohli odôvodniť uplatnenie zásady ochrany legitímnej dôvery v prospech niektorých príjemcov spornej schémy, pričom tvrdí, že žiadna z podmienok uplatnenia tejto zásady nie je v prejednávanej veci splnená.

46 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že z ustálenej judikatúry vyplýva, že právo domáhať sa uplatnenia legitímnej dôvery predpokladá splnenie troch kumulatívnych podmienok. Po prvé musia byť dotknutej osobe administratívou poskytnuté presné, bezpodmienečné a súhlasné záruky pochádzajúce z oprávnených a spoľahlivých zdrojov. Po druhé tieto záruky musia svojou povahou vyvolať legitímne očakávanie u toho, komu sú určené. Po tretie musia byť poskytnuté záruky v súlade s platnými predpismi [pozri rozsudky zo 16. decembra 2008, Masdar (UK)/Komisia, C-47/07 P, EU:C:2008:726, bod 81 a citovanú judikatúru, a z 23. februára 2006, Cementbouw Handel & Industrie/Komisia, T-282/02, EU:T:2006:64, bod 77 a citovanú judikatúru], pričom je potrebné spresniť, že záruky poskytnuté bez vymáhania pomoci, ktoré môžu vyplývať zo záruk poskytnutých v súvislosti s neexistenciou kvalifikácie dotknutého opatrenia ako pomoci, sú v súlade s článkom 14 nariadenia č. 659/1999 (pozri bod 44 vyššie; pozri v tomto zmysle aj rozsudok z dnešného dňa, Banco Santander a Santusa/Komisia, T-399/11 RENV, body 272 až 278).

47 V prejednávanej veci žalobkyňa nespochybňuje splnenie tejto tretej podmienky, ale spochybňuje splnenie dvoch prvých podmienok, pri ktorých treba zdôrazniť, že sú samy osebe reštriktívne a umožňujú určiť výnimočnosť okolností, ako to potvrdzuje nedostatok prípadov, keď sú obe splnené (pozri v tomto zmysle rozsudky z 1. júla 2010, ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni/Komisia, T-62/08, EU:T:2010:268, body 278 až 289; z 27. septembra 2012, Producteurs de légumes de France/Komisia, T-328/09, neuverejnený, EU:T:2012:498, body 25 až 30, a z 22. apríla 2016, Írsko a Aughinish Alumina/Komisia, T-50/06 RENV II a T-69/06 RENV II, EU:T:2016:227, body 222, 225 a 252).

48 Žalobkyňa taktiež popiera splnenie dodatočnej podmienky v prejednávanej veci, ktorá vyplýva z niektorých rozsudkov, v ktorých sa rozhodlo o zásade ochrany legitímnej dôvery a vyžadujúcich, aby priznanie predmetnej ochrany nebránilo naliehavému verejnému záujmu (pozri judikatúru citovanú v bode 83 nižšie). Možno pritom uviesť, že zváženie dotknutých záujmov, na jednej strane individuálneho záujmu dotknutej osoby a na druhej strane verejného záujmu Únie, ku ktorému dochádza pri skúmaní tejto podmienky, taktiež prispieva ako také k uznaniu legitímnej dôvery len za výnimočných okolností, keďže umožňuje, hoci poskytnuté presné záruky viedli k vzniku legitímnych očakávaní a sú tak splnené prvé dve podmienky tohto uznania, aby sa nechránila legitímna dôvera, aj keď je uznaná z dôvodu, že verejný záujem Únie by jej bránil.

49 Z hľadiska všetkých vyššie uvedených úvah je preto potrebné skúmať, či Komisia správne posúdila tri podmienky uznania legitímnej dôvery namietané žalobkyňou, a v prípade, že je to tak, či správne vymedzila časovú pôsobnosť uznanej legitímnej dôvery, proti ktorej žalobkyňa taktiež namieta.

O presných zárukách poskytnutých v odpovediach Komisie na dve parlamentné otázky

50 Komisia v napadnutom rozhodnutí vyvodila existenciu presných záruk poskytnutých administratívou Únie z odpovedí poskytnutých v mene Komisie na dve parlamentné otázky. Dve odpovede Komisie poskytnuté v angličtine členom Komisie boli čiastočne prevzaté a preložené v odôvodnení 165 napadnutého rozhodnutia.

51 Podľa odpovede z 19. januára 2006 na písomnú otázku E-4431/05 (ďalej len „prvá odpoveď“):

„5. Komisia nemôže potvrdiť, že vysoké ponuky španielskych podnikov sú spôsobené daňovými zákonmi Španielska, ktoré umožňujú podnikom odpisovať goodwill rýchlejšie ako ich francúzskym alebo talianskym protistranám. Komisia však môže potvrdiť, že takéto vnútroštátne právne predpisy nespadajú do rozsahu pôsobnosti uplatňovania pravidiel štátnej pomoci, keďže predstavujú skôr všeobecné pravidlá odpisovania vzťahujúce sa na všetky podniky v Španielsku.“ („The Commission cannot confirm whether the high bids by Spanish companies are due to Spain's tax legislation enabling undertakings to write off goodwill more quickly than their French or Italian counterparts. The Commission can confirm, however, that such national legislations do not fall within the scope of application of state aid rules, because they rather constitute general depreciation rules applicable to all undertakings in Spain.“)

52 Podľa odpovede zo 17. februára 2006 na písomnú otázku E-4772/05 (ďalej len „druhá otázka“):

„Podľa informácií, ktoré máme v súčasnosti, sa však Komisii zdá, že španielske pravidlá (zdaňovania) týkajúce sa odpisovania ‚goodwillu‘ sa vzťahujú na všetky podniky v Španielsku nezávisle od ich veľkosti, odvetvia, právnej formy, alebo či sú v súkromnom alebo verejnom vlastníctve, keďže predstavujú všeobecné pravidlá odpisovania. Preto sa zdá, že nepatria do rozsahu pôsobnosti uplatňovania pravidiel štátnej pomoci. Komisia samozrejme pristúpi k dôkladnému vyšetrovaniu všetkých informácií svedčiacich o opaku, s ktorými bude oboznámená.“ [„According to the information currently in its possession, it would however appear to the Commission that the Spanish(tax) rules related to the write off of ‘goodwill’ are applicable to all undertakings in Spain independently from their sizes, sectors, legal forms or if they are privately or publicly owned because they constitute general depreciation rules. Therefore, they do not appear to fall within the scope of application of the state aid rules. The Commission will of course thoroughly investigate any information that would come to its knowledge indicating the contrary.“]

53 Podľa ustálenej judikatúry predstavujú presné, bezpodmienečné a súhlasné informácie, ktoré vyplývajú zo spoľahlivých zdrojov záruky, ktoré môžu viesť k vzniku dôvodných očakávaní (rozsudky zo 16. decembra 2010, Kahla Thüringen Porzellan/Komisia, C-537/08 P, EU:C:2010:769, bod 63; z 13. júna 2013, HGA a i./Komisia, C-630/11 P až C-633/11 P, EU:C:2013:387, bod 132, a z 12. decembra 2014, Banco Privado Português a Massa Insolvente do Banco Privado Português/Komisia, T-487/11, EU:T:2014:1077, bod 125). Nikto sa však nemôže dovolávať porušenia zásady ochrany legitímnej dôvery, ak neexistujú presné záruky, ktoré mu poskytol príslušný orgán (rozsudky zo 17. marca 2011, AJD Tuna, C-221/09, EU:C:2011:153, bod 72, a z 18. júna 2013, Schenker & Co. a i., C-681/11, EU:C:2013:404, bod 41).

54 Žalobkyňa popiera existenciu presných záruk, ktoré mala poskytnúť Komisia, pričom vychádza tak z formy oboch odpovedí Komisie, ako aj z ich obsahu.

– *O forme oboch odpovedí Komisie*

55 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že forma, v ktorej sú záruky administratívy oznámené, je nepodstatná (rozsudky zo 14. februára 2006, TEA-CEGOS a i./Komisia, T-376/05 a T-383/05, EU:T:2006:47, bod 88, a z 24. septembra 2008, Kahla/Thüringen Porzellan/Komisia, T-20/03, EU:T:2008:395, bod 146).

56 Žalobkyňa nespochybňuje túto judikatúru, na ktorú okrem iného sama odkazuje, ale v podstate tvrdí, že údajné záruky poskytnuté Komisiou mali byť prinajmenšom na jednej strane určené príjemcom spornej schémy, čo nie je prípad odpovedí Komisie na parlamentné otázky, ktoré sú súčasťou právnej diskusie na medziinštitucionálnej úrovni, a na druhej strane im mali byť oznámené, k čomu tiež nedošlo vzhľadom na zvolený spôsob poskytnutia informácie.

57 Po prvé z judikatúry však nijako nevyplýva, že len akty inštitúcií, ktoré sú konkrétne adresované alebo určené subjektom, môžu viesť k vzniku legitímnej dôvery. Pripustilo sa teda, že prax Komisie týkajúca sa určitých prípadov koncentrácií, do ktorých nebol zahrnutý tento subjekt, poskytovala tomuto subjektu presné záruky (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. septembra 2004, MCI/Komisia, T-310/00, EU:T:2004:275, body 108 až 112). K tomuto záveru treba dospieť *a fortiori* aj v prípade, ak ide o akt inštitúcie, ktorý sa týka konkrétne spornej pomoci. Súdny dvor okrem iného v rozsudku z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia (C-182/03 a C-217/03, EU:C:2006:416, bod 158), rozhodol, že odpoveď Komisie na parlamentnú otázku, o ktorú ide vo veci samej, umožnila príjemcom predmetnej schémy založiť svoju legitímnu dôveru na zákonnosti tejto schémy.

58 Z judikatúry citovanej žalobkyňou totiž vyplýva, že dotknutá osoba musí byť formálne príjemcom aktu, ktorý poskytuje presné záruky, ale že výraz záruky „poskytované“ alebo „určené“ dotknutej osobe znamená, že uvedené záruky sa musia týkať uvedenej osoby a že táto osoba musí byť s nimi oboznámená (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. septembra 2004, MCI/Komisia, T-310/00, EU:T:2004:275, body 108 a 112). Pokiaľ ide o uznesenie z 13. decembra 2000, Sodima/Komisia (C-44/00 P, EU:C:2000:686, bod 50), na ktoré taktiež odkazuje žalobkyňa, treba uviesť, že Súdny dvor v ňom síce odmietol zastávať názor, že verejné vyhlásenia člena Komisie poskytli presné záruky žalobkyni, ale že toto odmietnutie vyplývalo hlavne z obsahu predmetných vyhlásení považovaných za príliš všeobecné.

59 Ešte možno dodať, ako uviedla Komisia, že konanie o parlamentných otázkach, aj keď prebieha medzi dvomi inštitúciami, v prejednávanej veci medzi Parlamentom a Komisiou, má za cieľ informovať zástupcov občanov, ktorí sa zišli v rámci Parlamentu, o postoji inštitúcie, ktorej je určená otázka, v prejednávanej veci Komisii, ktorá je hlavnou inštitúciou s právomocou v oblasti štátnej pomoci, o témach, ktoré sú predmetom obáv týchto občanov, čím týmto občanom umožní rozhodnúť o ich postupe v závislosti od odpovede.

60 Po druhé treba uviesť, ako navyše pripúšťa žalobkyňa v replike, že odpovede Komisie boli uverejnené. Presnejšie v úradnom vestníku sa uverejnilo číslo otázky, jej autor, jej viac či menej podrobný obsah, inštitúcia, ktorej je určená ako aj zmienka o existencii a dátume odpovede (Ú. v. EÚ C 327, 2006, s. 164 a 192) s odkazom na internetovú stránku Parlamentu, na ktorej sa uverejňujú otázky a odpovede v ich celom znení, čo podľa judikatúry zodpovedá (uznesenie z 19. septembra 2005, Air Bourbon/Komisia, T-321/04, EU:T:2005:328, bod 34, a rozsudok z 11. marca 2009, TF1/Komisia, T-354/05, EU:T:2009:66, bod 35) uverejneniu a v každom prípade predstavuje dostatočnú publicitu pre odpovede Komisie.

61 Na rozdiel od tvrdení žalobkyne treba dodať, že odkaz na internetovej stránke Parlamentu, podľa ktorého „informácie uverejnené na tejto stránke sú všeobecnej povahy, a preto neboli zostavené tak, aby zodpovedali individuálnym potrebám“ nespochybňuje ani verejnú povahu predmetných informácií, ani prípadnú kvalifikáciu uvedených informácií ako presných záruk. Okrem skutočnosti, že toto oznámenie nepochádza od autora dotknutých informácií, treba totiž zdôrazniť, že poskytnutie presných záruk znamená, že uvedené záruky sa budú vzťahovať na ich príjemcu, neznamená to však, že bude týmito zárukami individualizovaný v tom zmysle, že bude jedným z ich príjemcov alebo dokonca jediným ich príjemcom.

62 Rovnako sa nemožno domnievať, ako tvrdí žalobkyňa, že uverejnenie niektorých údajov z odpovedí Komisie v úradnom vestníku je v prejednávanej veci zdrojom právnej neistoty, keďže Komisia považuje za dátum, kedy nastala skutočnosť zakladajúca legitímnu dôveru, dátum odpovedí na parlamentné otázky v napadnutom rozhodnutí a dátum tohto uverejnenia v úradnom vestníku vo svojom vyjadrení k žalobe. Ako totiž bude spresnené v bodoch 91 až 105 nižšie, dátum aktu zakladajúceho legitímnu dôveru nie je určujúci na účely identifikovania pomoci, ktorá by nemusela podliehať povinnosti vymáhania. Treba dodať, že v každom prípade toto tvrdenie žalobkyne, ktoré v skutočnosti spochybňuje konštatovanie vo vyjadrení Komisie k žalobe, nemôže spochybniť zákonnosť napadnutého ustanovenia.

63 Z toho vyplýva, na rozdiel od tvrdení žalobkyne, že povaha a spôsob uverejnenia odpovedí Komisie ako také neumožňujú vylúčiť, že tieto odpovede mohli poskytnúť príjemcom spornej schémy presné záruky. Naopak mohli posilniť dôveru príjemcov v zákonnosť tejto schémy.

– O obsahu odpovedí Komisie

64 Pokiaľ ide o prvú odpoveď Komisie, treba na jednej strane uviesť, že na rozdiel od tvrdenia žalobkyne, podľa ktorého bola položená otázka všeobecná, podotázka č. 5 uvedenej otázky jasne označuje spornú schému, pričom uvádza „španielske daňové právne predpisy, ktoré umožňujú podnikom odpísať zaplatený goodwill“. Na druhej strane možno uviesť, že Komisia poskytla presnú odpoveď, pričom jasne odkázala na právne predpisy uvedené v podotázke č. 5 (odpoveď č. 5 prvý pododsek), ktoré navyše konfrontovala s inými španielskymi daňovými predpismi (odpoveď č. 5 druhý pododsek) a zároveň bezpodmienečnú, pričom jasne a jednoznačne uviedla, že sporná schéma nebola štátnou pomocou („Komisia môže potvrdiť, že vnútroštátne právne prepisy takého druhu, ako je [sporná schéma], nepatria do pôsobnosti pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci.“).

65 Pokiaľ ide o druhú odpoveď Komisie, po vzore žalobkyne možno síce pripustiť, že aj keď je táto odpoveď stále vyjadrená v rovnakom zmysle, je vyjadrená obozretnejšie ako prvá odpoveď. Komisia totiž jednak použila dvakrát sloveso „zdá sa“ (appear) a jednak v závere svojej odpovede uvádza oznámenie o podrobnom vyšetrovaní v prípade, že jej budú oznámené informácie svedčiace o opaku.

66 Je však potrebné konštatovať, že táto obozretnosť nijako nespochybňuje presnú, bezpodmienečnú a súhlasnú povahu postojov Komisie k spornej schéme. Túto obozretnosť totiž predovšetkým vysvetľuje skutočnosť, že položená otázka sa konkrétne týkala jedinej spornej schémy a mala za cieľ vyvodiť zodpovednosť Komisie za jej nečinnosť vo vzťahu k tejto schéme, čím uviedla Komisiu do situácie, že musela odôvodniť dodržanie svojich povinností na základe nariadenia č. 659/1999. Ako správne zdôraznila Komisia, táto okolnosť vysvetľuje, že spresnila, že v prípade informácií, na základe ktorých by bolo možné sa domnievať, že sporná schéma je štátnou mocou, by podrobne neprešetrovala spornú schému, ako tvrdí žalobkyňa, ale predmetné informácie, k čomu ju zaväzuje článok 10 ods. 1 uvedeného nariadenia.

67 Pojem „zdá sa“ (appear) treba okrem iného dať do súvislosti po prvé so skutočnosťou, že Komisia po tomto pojme uvádza svoje odôvodnené stanovisko [„it would… appear to the Commission that the Spanish(tax) rules related to the writeoff of ‚goodwill‘ are applicable to all undertakings in Spain independently from their sizes, sectors, legal forms or if they are privately or publicly owned because they constitute general depreciation rules“] a po druhé, že Komisia jasne stavia takéto stanovisko voči nezaujatiu postoja k aspektu, ktorým sa zaoberala v predchádzajúcej vete („the Commission cannot confirm whether… it would however appear“). Okrem toho treba zdôrazniť, že druhá odpoveď nadväzuje na prvú odpoveď poskytnutú o menej ako mesiac skôr tým istým členom Komisie, ktorá má ten istý zmysel, pričom používa sčasti tie isté pojmy („constitute general depreciation rules“), čo potvrdzuje zhodujúcu sa povahu poskytnutých informácií.

68 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, na rozdiel od tvrdení žalobkyne, že odpovede Komisie z januára a februára 2006 na parlamentné otázky poskytli presné záruky príjemcom spornej schémy, že na túto spornú schému sa nevzťahujú pravidlá týkajúce sa štátnej pomoci a že ju tvorili všeobecné pravidlá odpisovania uplatniteľné na všetky podniky v Španielsku. Komisia sa teda v napadnutom rozhodnutí správne domnievala, že táto podmienka uplatnenia zásady ochrany legitímnej dôvery bola splnená.

O legitímnosti vzniknutej dôvery

69 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že len „legitímna“ dôvera môže byť chránená. Presnejšie, dôvera je chránená len v prípade, keď sa dotknutá osoba môže rozumne spoliehať na zachovanie alebo stabilitu vzniknutej situácie (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Komisia/Koninklijke FrieslandCampina, C-519/07 P, EU:C:2009:256, bod 78). Na účely posúdenia legitímnosti údajnej dôvery vychádza súd Únie zo subjektu, ktorý je riadne informovaný, primerane pozorný a obozretný (pozri rozsudok zo 16. októbra 2014, Alcoa Trasformazioni/Komisia, T-177/10 P, EU:T:2014:897, body 60 a 72 a citovanú judikatúru). Zohľadňuje aj oblasť alebo predmet uvádzanej legitímnej dôvery. Vzhľadom na objektívnu povahu pojmu štátna pomoc (rozsudok zo 16. mája 2000, Francúzsko/Ladbroke Racing a Komisia, C-83/98 P, EU:C:2000:248, bod 25) tak posúdenie Komisie, podľa ktorého dotknuté opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc, nezakladá právnu situáciu, ktorá môže prechádzať častými zmenami na základe voľnej úvahy inštitúcií, ako to môže byť najmä v takej oblasti, akou je spoločná organizácia trhu, ktorej predmet zahŕňa ustavičné adaptácie v závislosti od zmien hospodárskej situácie (návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Léger v spojených veciach Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, EU:C:2006:89, bod 419), čo neumožňuje domnievať sa, že hospodárske subjekty môžu legitímne očakávať, že bude zachovaný existujúci stav (pozri rozsudok z 15. júla 2004, Di Lenardo a Dilexport, C-37/02 a C-38/02, EU:C:2004:443, bod 70 a citovanú judikatúru).

70 Z toho vyplýva, že pokiaľ ide o tvrdenie o existencii legitímnej dôvery príjemcov štátnej pomoci, postoj Komisie, ktorá je hlavným orgánom zodpovedným za vykonávanie pravidiel týkajúcich sa štátnej pomoci a jediným orgánom povereným posúdiť zlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom, sám osebe zveruje legitímnosť dôvery, ktorá vyplýva z tohto zaujatia postoja.

71 Z toho taktiež vyplýva, že na účely posúdenia legitímnosti dôvery príjemcov spornej schémy sú všetky akty a konania, ktoré nepochádzajú od Komisie, ako sú tlačové správy, akty a konania žalobkyne, príjemcov alebo španielskych orgánov, ktoré uvádza žalobkyňa, irelevantné.

72 Treba dodať, že aj keby obozretnosť vyplývajúca z druhej odpovede Komisie mala viesť k povinnosti dôkladnejšie skúmať takéto akty a konania, nemožno z nich vyvodiť uvádzaný nedostatok legitimity dôvery v tom zmysle, že mala viesť príjemcov spornej schémy k predvídaniu prijatia napadnutého rozhodnutia.

73 Pokiaľ totiž ide o články z medzinárodnej tlače, na ktoré sa žalobkyňa odvoláva, treba uviesť, že sa v podstate obmedzujú na uvedenie spornej schémy, ako aj jej údajných hospodárskych dôsledkov a že jediný článok uvádzajúci bez spresnenia kritiku vzhľadom na pravidlá zakazujúce štátnu pomoc uvádza hneď potom vyhlásenia úradníkov Komisie, podľa ktorých sporná schéma nespĺňa podmienky na to, aby mohla byť považovaná za štátnu pomoc, keďže nezvýhodňuje podniky ani konkrétne odvetvia.

74 Pokiaľ ide o sťažnosť žalobkyne doručenú Komisii 28. augusta 2007 a o články v tlači, ktoré ju uverejnili, treba pripomenúť, že poskytnutie informácií týkajúcich sa údajnej protiprávnej pomoci vedie len k povinnosti preskúmať tieto informácie bez meškania (článok 10 ods. 1 nariadenie č. 659/1999) a k povinnosti informovať sťažovateľa o vybavení jeho sťažnosti (článok 20 ods. 2 nariadenia č. 659/1999), ale nevyplýva z nej začatie konania vo veci formálneho zisťovania, ani *a fortiori* prijatie „záporného rozhodnutia“, ktorým sa konštatuje nezlučiteľnosť pomoci s vnútorným trhom (článok 7 ods. 5 nariadenia č. 659/1999). Taktiež možno dodať, že Komisii bola predložená len jediná sťažnosť proti spornej schéme napriek tomu, že sporná schéma bola k dátumu podania tejto sťažnosti v platnosti už niekoľko rokov.

75 Pokiaľ ide o postoj spoločnosti Telefónica, z oznámenia tejto spoločnosti, ku ktorému došlo po napadnutom rozhodnutí a ktoré predložila žalobkyňa, nevyplýva, že sa táto spoločnosť vzdala uplatnenia spornej schémy do vydania rozhodnutia Komisie vo vzťahu k nej. V každom prípade táto osobitná obozretnosť jedného z príjemcov spornej schémy sama osebe neumožňuje domnievať sa, že dôvera príjemcov uvedenej schémy nemá legitímnu povahu.

76 Pokiaľ ide o postoj španielskych orgánov, ktoré mali „diskutovať“ o zlučiteľnosti spornej schémy s pravidlami týkajúcimi sa štátnej pomoci, stačí konštatovať, že nie je podložený predloženými dôkazmi. Články v tlači oznámené v prílohe repliky síce poukazujú na ťažkosti, s ktorými sa stretli španielske orgány a ktoré uznali pri zavedení spornej schémy, tieto ťažkosti však nesúvisia s pravidlami týkajúcimi sa štátnej pomoci. Navyše jediné problémy súladu s pravidlami zakazujúcimi štátnu pomoc spomenuté v týchto článkoch sú problémy, ktoré uviedla Komisia (pozri bod 79 nižšie).

77 Pokiaľ ide konkrétne o akty a konania zo strany Komisie, na ktoré sa odvoláva žalobkyňa, treba ešte dodať nasledujúce.

78 Po prvé, pokiaľ ide o údajne podobné daňové schémy, ktoré Komisia považovala za schémy predstavujúce pomoc nezlučiteľnú so spoločným trhom v roku 2000 (rozhodnutie potvrdené rozsudkom z 15. júla 2004, Španielsko/Komisia, C-501/00, EU:C:2004:438) a v roku 2006, je potrebné domnievať sa, že individuálna povaha posúdenia každej oznámenej alebo ohlásenej pomoci vylučuje, aby mohlo posúdenie poskytnutej pomoci spochybniť legitímnosť dôvery týkajúcej sa posúdenia podobnej, ale odlišnej pomoci. Rovnako ako kladné rozhodnutie Komisie týkajúce sa pomoci nemôže založiť legitímnu dôveru potenciálnych príjemcov budúcich projektov pomocí, ktoré sú podobné, pokiaľ ide o ich zlučiteľnosť s vnútorným trhom (pozri rozsudok z 20. septembra 2011, Regione autonoma della Sardegna a i./Komisia, T-394/08, T-408/08, T-453/08 a T-454/08, EU:T:2011:493, bod 283 a citovanú judikatúru), záporné rozhodnutie nemôže vzbudiť legitímnu dôveru vzniknutú z presných záruk, ktoré sa poskytli v súvislosti so zlučiteľnosťou podobných vnútroštátnych schém.

79 Po druhé, pokiaľ ide o opatrenia prijaté Komisiou pred začatím konania vo veci formálneho zisťovania (žiadosť o informácie od španielskych orgánov), ako sú uvedené v dvoch článkoch uverejnených v tlači z februára a z júna 2007 (pozri tiež bod 4 vyššie), z týchto opatrení nemožno v štádiu, keď k nim došlo, vyvodiť postoj Komisie o zákonnosti predmetných vnútroštátnych právnych predpisov (pozri tiež bod 111 nižšie) a nemôžu teda ako také vzbudiť legitímnu dôveru vyplývajúcu z presných záruk poskytnutých navyše Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 1. júla 2010, ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni/Commission, T-62/08, EU:T:2010:268, bod 280).

80 Z toho vyplýva, že Komisia v prejednávanej veci oprávnene usúdila, že dôvera príjemcov spornej schémy v jej zákonnosť mala legitímnu povahu. Možno dodať, že obozretný a informovaný hospodársky subjekt, mohol o to menej pochybovať o zákonnosti tejto schémy, keďže Všeobecný súd v roku 2014 rozhodol, že Komisia nepreukázala, že uvedená schéma, ktorá bola dostupná všetkým podnikom bez rozlišovania kategórií, predstavovala štátnu pomoc (rozsudky zo 7. novembra 2014, Banco Santander a Santusa/Komisia, T-399/11, EU:T:2014:938, a zo 7. novembra 2014, Autogrill España/Komisia, T-219/10, EU:T:2014:939, zrušené rozsudkom z 21. decembra 2016, Komisia/World Duty Free Group SA a i., C-20/15 P a C-21/15 P, EU:C:2016:981).

O zvážení dotknutých záujmov

81 Treba pripomenúť, že Komisia sa v odôvodnení 168 napadnutého rozhodnutia domnievala, že „v súlade s predchádzajúcou judikatúrou Súdneho dvora a praxou Komisie… a pri absencii [prevažujúceho verejného záujmu]… príjemcom by malo byť povolené naďalej využívať výhody [spornej schémy]“.

82 Nemožno sa teda domnievať, ako tvrdí žalobkyňa, že Komisia v prejednávanej veci nepreskúmala podmienku uznania legitímnej dôvery spočívajúcu v absencii prevažujúceho verejného záujmu, ktorý by tomu bránil. Komisia, aj keď stručne, jasne poukázala v prípade spornej schémy na absenciu verejného záujmu, aby sa zakázalo pokračovať v jej uplatňovaní a aby sa vyžadovalo vrátenie pomoci poskytnutej podľa uvedenej schémy, napriek splneniu ostatných podmienok uznania legitímnej dôvery.

83 Aj keď žalobkyňa vyvodila zo stručnosti tvrdenia Komisie, že táto v skutočnosti neoverila, či prevažujúci verejný záujem bránil v prejednávanej veci uznaniu legitímnej dôvery príjemcov spornej schémy, treba zdôrazniť, že podmienka týkajúca sa „prevažujúceho verejného záujmu“ (alebo „záujmu verejného poriadku“ podľa iného výrazu taktiež používaného v judikatúre) je zápornou podmienkou v tom zmysle, že nemusí existovať na to, aby mohla byť legitímna dôvera uznaná (pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. júla 1997, Affish, C-183/95, EU:C:1997:373, bod 57, a z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, EU:C:2006:416, bod 148). Z rozsudkov, ktoré potvrdili ochranu legitímnej dôvery tak vyplýva, že Súdny dvor a Všeobecný súd sa obmedzili na jednoduchú zmienku o absencii takého prevažujúceho verejného záujmu (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. apríla 1997, de Compte/Parlament, C-90/95 P, EU:C:1997:198, bod 39), aký je uvedený v napadnutom rozhodnutí, dokonca sa v týchto rozsudkoch týmto záujmom nezaoberali, keďže túto podmienku účastníci konania nespochybňovali (pozri v tomto zmysle rozsudky z 24. novembra 1987, RSV/Komisia, 223/85, EU:C:1987:502, body 13 až 17, a z 5. júna 2001, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi/Komisia, T-6/99, EU:T:2001:145, body 188 až 191).

84 Z toho možno vyvodiť, že Komisia musí skúmať predmetnú podmienku podrobnejšie len vtedy, ak nemá v úmysle chrániť legitímnu dôveru z dôvodu, že tomu bráni prevažujúci verejný záujem, čo nie je prípad prejednávanej veci, alebo ak sú tvrdenia týkajúce sa osobitného verejného záujmu predložené dotknutými účastníkmi konania, čo tiež nie je prípad tejto veci. Z písomností zo správneho konania uvedených v spise totiž nevyplýva žiadne tvrdenie, najmä žalobkyne (v jej sťažnosti a v jej písomnostiach týkajúcich sa začatia konania vo veci formálneho zisťovania) o existencii prevažujúceho verejného záujmu v prejednávanej samej, ktorý by bránil uznaniu legitímnej dôvery príjemcov spornej schémy. Žalobkyňa navyše na pojednávaní v odpovedi na otázku položenú Všeobecným súdom uviedla, že nemohla potvrdiť, či sa počas správneho konania odvolala na prevažujúci verejný záujem, pričom spresnila, že jej neprináležalo, aby sa naň vzhľadom na povinnosť zrušenia a vymáhania protiprávnej pomoci odvolávala.

85 Aj keď žalobkyňa najmä prostredníctvom tohto posledného tvrdenia taktiež uvádza, že Komisia mala v prejednávanej veci uprednostniť prevažujúci verejný záujem na úplnom zrušení výhod súvisiacich so spornou schémou pred výhodami príjemcov tejto schémy, treba uviesť, že tento verejný záujem sa v podstate zamieňa so samotnou zásadou vymáhania protiprávnej pomoci, z ktorej výnimku predstavuje práve ochrana legitímnej dôvery. Na takýto záujem sa teda, ako Komisia správne zdôraznila vo svojich písomných podaniach a na pojednávaní, nevzťahuje pojem prevažujúci verejný záujem v oblasti štátnej pomoci, keďže tento posledný uvedený záujem sa týka iných úvah, ako sú úvahy založené na povinnosti vymáhania protiprávnej pomoci, ktorá je nezlučiteľná s vnútorný trhom, a môže súvisieť napríklad s ochranou zdravia alebo životného prostredia. Navyše, aj keď sa pripustilo zváženie s takýmto záujmom, príliš veľká váha priznaná tomuto záujmu v rámci toho zváženia by mala za následok zrušenie výnimky stanovenej v článku 14 nariadenia č. 659/1999, v súvislosti s ktorou treba pripomenúť, že jej cieľom je zaručiť dodržanie „základnej zásady“ (pozri bod 37 vyššie).

86 V prejednávanej veci tak transakcie, na ktoré sa vzťahovala sporná schéma, boli dlhodobými záväzkami vzhľadom na 20 ročné obdobie trvania odpisovania stanoveného v tejto schéme (pozri najmä odôvodnenia 168 a 169 napadnutého rozhodnutia) a takéto záväzky môžu byť považované za záväzky umožňujúce, aby sa zváženie priklonilo v prospech individuálnych záujmov príjemcov pomoci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 22. júna 2006, Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, EU:C:2006:416, body 164 až 166). Okrem toho treba zdôrazniť, že toto dlhodobé zachovanie uvedenej schémy sa týka len daňových odpočtov zodpovedajúcich nadobudnutiam podielov uskutočnených počas obdobia, na ktoré sa vzťahuje ochrana legitímnej dôvery (2002 – 2007) a nevyplýva z neho, že

sporná schéma sa naďalej uplatňuje na nadobudnutia podielov uskutočnené po roku 2007. Napokon význam jednotlivých výhod poskytnutých príjemcom, na ktoré sa odvoláva žalobkyňa, svedčí skôr v prospech zachovania týchto výhod, aby sa im nespôsobila istá a značná ujma, než v prospech vymáhania, ktoré by mohlo byť prípadne odôvodnené, ak by bol samotný rozsah škodlivých účinkov na úrovni Únie značný, napríklad z dôvodu počtu príjemcov a nadobudnutia dotknutých podielov, čo žalobkyňa ani netvrdí (pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Léger v spojených veciach Belgicko a Forum 187/Komisia, C-182/03 a C-217/03, EU:C:2006:89, body 428 a 429).

87 Vzhľadom na všetky tieto okolnosti sa možno v prejednávanej veci domnievať, že Komisia z formálneho aj vecného hľadiska riadne preskúmala podmienku uznania legitímnej dôvery príjemcov spornej schémy, pokiaľ ide o zváženie záujmov.

O časovej pôsobnosti chránenej legitímnej dôvery

88 Žalobkyňa vytýka Komisii, že nesprávne rozšírila ochranu legitímnej dôvery na všetky nadobudnutia podielov, ku ktorým došlo pred 21. decembrom 2007, a to vrátane nadobudnutí predchádzajúcim dvom odpovediam Komisie z roku 2006 a nadobudnutiam nasledujúcim po odpovedi Komisie na parlamentnú otázku z 5. februára 2007.

– O zahrnutí pomoci týkajúcej sa nadobudnutí podielov, ktoré predchádzali dvom odpovediam Komisie z roku 2006

89 Treba pripomenúť, že Komisia potvrdila, čo je uvedené v napadnutom rozhodnutí:

„(164) Pokiaľ ide o vplyv vyhlásení Komisie na oprávnené očakávania príjemcov, Komisia dospela k záveru, že by sa malo rozlišovať medzi dvoma obdobiami: a) obdobie od nadobudnutia účinnosti opatrenia 1. januára 2002 do dátumu uverejnenia rozhodnutia o začatí konania v úradnom vestníku 21. decembra 2007; a b) obdobie po uverejnení rozhodnutia o začatí konania v úradnom vestníku.

(165) Pokiaľ ide o prvé obdobie,

(166) …Každé presné a bezpodmienečné vyjadrenie v mene Komisie v tom zmysle, že vnútroštátne opatrenie sa nepovažuje za štátnu pomoc, sa bude prirodzene chápať ako znak toho, že opatrenie sa od začiatku (t. j. aj pred predmetným vyjadrením) netýka pomoci. Každý podnik, ktorý v minulosti nemal istotu, či bude v budúcnosti podliehať podľa pravidiel štátnej pomoci vráteniu výhod, ktoré získal na základe schémy odpisovania goodwillu, vyplývajúcich z transakcií realizovaných pred týmito výrokmi Komisie, mohol potom dospieť k záveru, že takáto neistota je nedôvodná, keďže nebolo možné očakávať, že prejaví v tomto ohľade väčšiu starostlivosť ako Komisia. Za týchto konkrétnych okolností a berúc do úvahy, že právo Spoločenstva nevyžaduje preukázanie príčinnej súvislosti medzi uisteniami inštitúcie Spoločenstva a správaním občanov alebo podnikov, ktorých sa takéto uistenie týka…, každý starostlivý podnikateľ mohol primerane očakávať, že Komisia následne neuloží spätné vymáhanie pomoci…, pokiaľ ide o opatrenia, ktoré sama predtým kategorizovala vo vyjadrení pre inú inštitúciu Spoločenstva ako nepredstavujúce pomoc, bez ohľadu na to, kedy bola uzatvorená transakcia, pre ktorú plynie prospech z opatrenia pomoci.

(167) Komisia preto dospela k záveru, že príjemcovia sporného opatrenia mali oprávnené očakávanie, že sa nebude vyžadovať vrátenie pomoci, a preto sa nevyžaduje ani vrátenie fiškálnej pomoci poskytnutej v súvislosti s podielmi priamo alebo nepriamo vlastnenými španielskou nadobúdajúcou spoločnosťou v zahraničnom podniku pred dátumom uverejnenia…

rozhodnutia Komisie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania podľa článku 88 ods. 2 zmluvy v *Úradnom vestníku Európskej únie* tým príjemcom, ktorí mohli potom požívať výhody predmetného opatrenia.“

90 Žalobkyňa spochybňuje tento prístup Komisie v rozsahu, v akom vedie k zahrnutiu transakcií uskutočnených pred dátumom dvoch odpovedí Komisie z roku 2006 do pôsobnosti ochrany legitímnej dôvery. V tejto súvislosti vychádza na jednej strane zo zásady ochrany legitímnej dôvery, ako bola uznaná v nemeckom práve, a na druhej strane z judikatúry Súdneho dvora.

91 V prvom rade je potrebné konštatovať, že tieto dva základy nepodporujú tézu uplatňovanú žalobkyňou.

92 Pokiaľ ide o zásadu ochrany legitímnej dôvery, ako bola uznaná v nemeckom práve, treba pripomenúť, že vzhľadom na to, že prvý rozsudok, ktorý zakotvil zásadu ochrany legitímnej dôvery v práve Únie, vyvodzuje túto zásadu podľa tradičnej metódy „zisťovania“ všeobecných zásad práva Únie, zo štúdie porovnávacieho práva týkajúcej sa šiestich členských štátov Európskeho spoločenstva uhlia a ocele (rozsudok z 12. júla 1957, Algera a i./Spoločné zhromaždenie, 7/56 a 3/57 až 7/57, EU:C:1957:7, s. 115). Vzhľadom na to, že žalobkyňa vychádza z jedinej zásady nemeckého práva, ktorá vyžaduje, aby nositeľ legitímnej dôvery konkretizoval uvedenú dôveru prostredníctvom aktu dôvery nevyhnutne nasledujúcom po akte zakladajúcom dôveru, túto požiadavku nemožno považovať za požiadavku, ktorá sa vyžaduje aj v práve Únie. Okrem toho možno uviesť, že generálny advokát Roemer vo svojich návrhoch vo veci Westzucker (1/73, EU:C:1973:61), na ktoré sa odvoláva žalobkyňa, síce odkázal na rozsudok nemeckého Bundesverfassungsgericht (s. 741), ale taktiež – v súlade s vyššie uvedenou tradičnou metódou identifikovania všeobecných zásad práva Únie – na rozsudok francúzskeho Cour de cassation (Kasačný súd) a na iný rozsudok Cour d’appel de Bruxelles (Odvolací súd Brusel) (s. 739).

93 Podmienky vyžadované podľa nemeckého práva na to, aby sa priznala ochrana legitímnej dôvery, najmä podmienka týkajúca sa aktu dôvery, sa preto nemôžu uplatniť v prejednávanej veci.

94 Pokiaľ ide o judikatúru citovanú žalobkyňou, z tejto judikatúry navyše nemožno vyvodiť, že legitímna dôvera sa môže vzťahovať len na transakcie, ku ktorým došlo po nadobudnutí legitímnej dôvery.

95 Vo všetkých citovaných rozsudkoch, ktoré uplatňujú zásadu ochrany legitímnej dôvery – rozsudok z 18. marca 1975, Deuka (78/74, EU:C:1975:44, bod 14), sa totiž hlavne týkal zásady právnej istoty – išlo o osobitnú a odlišnú situáciu, než je situácia, o ktorú ide v prejednávanej veci, v ktorej výhody chránené legitímnou dôverou boli priznané správnym orgánom Únie, pričom toto priznanie zároveň predstavovalo akt zakladajúci dôveru (vydanie osvedčenia o vývoze a predbežné stanovenie náhrady v rozsudku zo 14. mája 1975, CNTA/Komisia, 74/74, EU:C:1975:59; poskytnutie prémie za neuvedenie na trh v rozsudkoch z 28. apríla 1988, Mulder, 120/86, EU:C:1988:213; z 28. apríla 1988, von Deetzen, 170/86, EU:C:1988:214, a z 10. januára 1992, Kühn, C-177/90, EU:C:1992:2). Táto zhoda okolností teda nevyhnutne znamenala, že legitímna dôvera sa vzťahovala len na výhody priznané na základe aktu zakladajúceho dôveru, pričom z toho nemožno vyvodiť, že najmä v prípadoch, o aké ide v prejednávanej veci, kde výhodu priznávajú vnútroštátne orgány nezávisle od aktu zakladajúceho dôveru zo strany Komisie, môžu byť chránené len takéto výhody.

96 Naopak z rozsudku z 5. júna 2001, ESF Elbe-Stahlwerke Feralpi/Komisia (T-6/99, EU:T:2001:145), citovaného Komisiou v duplike, vyplýva, že Všeobecný súd prinajmenšom v zásade pripustil, aj keď to bolo za okolností odlišných od okolností v prejednávanej veci, že legitímna dôvera sa mohla vzťahovať na transakcie uskutočnené pred aktom zakladajúcim uvedenú dôveru. Všeobecný súd sa totiž v bode 190 tohto rozsudku domnieval, že na záruku priznanú nemeckými orgánmi žalujúcej spoločnosti na konci roka 1994 sa vzťahovala legitímna dôvera vyplývajúca z presných záruk poskytnutých Komisiou 13. januára 1995. Aj keď lehota, ktorá uplynula medzi poskytnutím pomoci, na ktorú sa vzťahuje legitímna dôvera, a aktom zakladajúcim túto dôveru, je krátka, stále platí, že Všeobecný súd pripustil, že Komisia mohla poskytnúť presné záruky takej povahy, že viedli k vzniku dôvodných očakávaní, pokiaľ ide o zákonnosť predtým poskytnutej pomoci. Rovnako na rozdiel od

tvrdenia žalobkyne na pojednávaní nie je určujúca skutočnosť, že predmetná záruka bola podobná inej záruke, na ktorú sa taktiež vzťahovala legitímna dôvera z dôvodu záruk poskytnutých 1. marca 1993, keďže podľa judikatúry pripomenutej v bode 78 vyššie kladné rozhodnutie Komisie týkajúce sa pomoci nemôže zakladať legitímnu dôveru príjemcov neskorších projektov pomocí, ktoré sú podobné, pokiaľ ide o ich zlučiteľnosť s vnútorným trhom.

97 V druhom rade treba zdôrazniť, že téza zastávaná žalobkyňou si zamieňa dátum nadobudnutia legitímnej dôvery, ktorý zodpovedá dátumu oboznámenia sa z presnými zárukami (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 17. apríla 1997, de Compte/Parlament, C-90/95 P, EU:C:1997:198, bod 38), a predmet, ktorého sa týka nadobudnutá legitímna dôvera, ktorý môže zahŕňať transakcie uskutočnené pred týmto dátumom v závislosti od poskytnutých presných záruk.

98 Legitímna dôvera sa väčšinou týka, a najmä v prejednávanej veci, zachovania existujúcej situácie, ktorá vnikla pred aktom, ktorý zakladá dôveru v jej zachovanie. V tomto prípade na rozdiel od tvrdenia žalobkyne akt, ktorý zakladá legitímnu dôveru, nemá retroaktívny účinok v tom zmysle, že by zakladal legitímnu dôveru od okamihu predmetných predchádzajúcich udalostí, ale od dátumu svojho prijatia obmedzuje svoju pôsobnosť len na udalosti predchádzajúce tomuto dátumu a na ich budúce účinky.

99 Ak by bola téza žalobkyne prijatá, nebolo by možné sa platne odvolávať na zásadu ochrany legitímnej dôvery s cieľom zabrániť vymáhaniu protiprávnej pomoci, ktorá bola prirodzene poskytnutá predtým, než sa Komisia, ktorej najviac prináleží poskytnúť presné, bezpodmienečné a súhlasné a spoľahlivé záruky, mohla akýmkoľvek spôsobom vyjadriť k jej kvalifikácii ako štátnej pomoci a k jej zlučiteľnosti s vnútorným trhom. Článok 14 nariadenia č. 659/1999 by tak bol zbavený potrebného účinku.

100 Komisia sa teda správne domnievala, že legitímna dôvera vyplývajúca z jej odpovedí z roku 2006 sa týkala zachovania spornej schémy, ktorá vstúpila do platnosti v roku 2002 a v dôsledku toho sa vzťahovala na nadobudnutia podielov uskutočnené od tohto dátumu, ako aj na pomoc poskytnutú podľa tejto schémy z dôvodu týchto nadobudnutí podielov, a to aj v prípade, že bola poskytnutá pred odpoveďami z roku 2006.

101 Tento záver nespochybňuje skutočnosť, že sporná schéma, o ktorú ide v prejednávanej veci, nebola oznámená Komisii a že príjemcovia tejto schémy môžu mať legitímnu dôveru v zákonnosť jej poskytnutia len za výnimočných okolností (pozri body 39 a 40 vyššie). Aj keď totiž z absencie výnimočných okolností vyplýva, že príjemca neoznámenej pomoci nemôže mať legitímnu dôveru, že je zákonná a že sa zachová, z existencie takýchto okolností vyplýva, že od poskytnutia presných záruk, ktoré majú takú povahu, že vytvárajú v príjemcovi pomoci dôvodné očakávania založené na zákonnosti pomoci, ktoré charakterizujú tieto výnimočné okolnosti (pozri body 47 a 48 vyššie), a pod podmienkou, že poskytnuté záruky nestanovujú časové obmedzenie, tento príjemca už nemôže byť považovaný za subjekt, ktorý si počas určitého obdobia mohol byť legitímne vedomý protiprávnosti predmetnej pomoci.

102 Ak by to tak nebolo, viedlo by to k nezohľadneniu presnosti a spoľahlivosti poskytnutých záruk, najmä pokiaľ ide o časovú pôsobnosť uvedených záruk, a teda k zrušeniu podmienok uznania legitímnej dôvery, čím by sa však v prípade neoznámenej pomoci prispelo k tomu, že legitímna dôvera v zákonnosť tejto pomoci by bola uznaná len za výnimočných okolností (pozri bod 47 vyššie). Ak by sa totiž legitímna dôvera vzťahovala len na transakcie, ku ktorým došlo po akte zakladajúcom dôveru, aj keď uvedený akt spresnil, že sa vzťahuje na predchádzajúce transakcie, vyplynulo by z toho obmedzenie pôsobnosti týchto záruk v rozpore so zásadou ochrany legitímnej dôvery.

103 Analýza navrhnutá žalobkyňou by mala taktiež za následok uložiť príjemcom takého daňového opatrenia, akým je výhoda zavedená spornou schémou, povinnosť osobitnej obozretnosti, ktorá presahuje rámec povinností prináležiacich primerane obozretnému hospodárskemu subjektu a ktorá je v podstate porovnateľná s obozretnosťou osoby s oznamovacou povinnosťou, pričom kvalifikovanie

štátnej pomoci za takéto opatrenie nemožno predvídať a absencia oznamovacej povinnosti príjemcov je práve jedným zo základov možnosti priznať im uplatnenie legitímnej dôvery v zákonnosť neoznámenej pomoci (pozri body 42 a 43 vyššie).

104 Treba dodať, že prijatie tézy zastávanej žalobkyňou by v prejednávanej veci okrem iného viedlo k odmietnutiu legitímnej dôvery príjemcov spornej schémy, pokiaľ ide o pomoc poskytnutú podľa tejto schémy z dôvodu nadobudnutí podielov uskutočnených do februára 2006 a neskôr od novembra 2007. Okrem zložitosti povinnosti vymáhania, ktorá by bola takto zverená vnútroštátnym orgánom, pokiaľ ide o schému pomoci týkajúcu sa odpočtu dane uplatňujúcej sa počas obdobia 20 rokov, takýto prístup by viedol najmä k podmieneniu pôsobnosti dôvery prípadným aktom zakladajúcim legitímnu dôveru a tým tiež k vzniku právnej neistoty pri uplatňovaní zásady ochrany legitímnej dôvery, ktorá je však ustálenou judikatúrou považovaná za logický dôsledok zásady právnej istoty (pozri judikatúru citovanú v bode 37 vyššie).

105 Okrem toho, aj keď tento prvok nie je určujúci (pozri v tomto zmysle rozsudok z 30. novembra 2009, France a France Télécom/Komisia, T-427/04 a T-17/05, EU:T:2009:474, bod 277), možno uviesť, že prístup zvolený v napadnutom rozhodnutí bol tiež prijatý v iných rozhodnutiach, ako potvrdila Komisia na pojednávaní, pričom tento prístup nebol nikdy spochybnený súdom Únie.

106 Z toho vyplýva, že Komisia sa v prejednávanej veci na rozdiel od tvrdenia žalobkyne nedopustila nesprávneho posúdenia, keď sa domnievala, že legitímna dôvera sa vzťahovala na pomoc poskytnutú podľa spornej schémy od jej vstúpenia do platnosti v roku 2002.

– O zahrnutí pomoci týkajúcej sa nadobudnutí podielov, ku ktorým došlo po 5. februári 2007

107 Treba pripomenúť, že Komisia sa v odôvodneniach 164 a 167 napadnutého rozhodnutia domnievala, že legitímna dôvera príjemcov spornej schémy v jej zákonnosť zanikla 21. decembra 2007, k dátumu uverejnenia rozhodnutia Komisie o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v súvislosti s uvedenou schémou v úradnom vestníku, keďže od tohto dátumu mal obozretný hospodársky subjekt zohľadniť pochybnosti vyjadrené Komisiou, pokiaľ ide o zákonnosť spornej schémy.

108 Žalobkyňa nespochybňuje, že legitímna dôvera môže zaniknúť k dátumu uverejnenia rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania v súvislosti s opatrením pomoci, k čomu došlo v prejednávanej veci 21. decembra 2007, čo je navyše potvrdené v judikatúre (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. apríla 2016, Írsko a Aughinish Alumina/Komisia, T-50/06 RENV II a T-69/06 RENV II, EU:T:2016:227, body 221 a 224, a z 1. marca 2017, SNCM/Komisia, T-454/13, EU:T:2017:134, bod 293 a citovanú judikatúru). Žalobkyňa naopak tvrdí, že v prejednávanej veci legitímna dôvera príjemcov spornej schémy zanikla 5. februára 2007, t. j. k dátumu odpovede Komisie na inú parlamentnú otázku.

109 Časť tejto odpovede venovaná spornej schéme znie:

„V prejednávanej veci sa dodnes nevyjadrila k zlučiteľnosti, z hľadiska štátnej pomoci, španielskych daňových ustanovení týkajúcich sa daňového odpočtu finančného goodwillu, ktoré sa však nezdajú byť v rozpore s ustanoveniami štvrtej smernice o účtovníctve… Komisia chce v každom prípade poukázať na to, že nemožno predvídať výsledok akéhokoľvek ďalšieho konania o prekúmaní prípadných opatrení pomoci, na ktoré odkazuje vážený pán poslanec. V tejto súvislosti Komisia pripomína, že na základe svojich právomocí v oblasti kontroly štátnej pomoci môže požadovať vymáhanie akéhokoľvek opatrenia pomoci, ktoré je nezlučiteľné s vnútorným trhom a bolo priznané nezákonne, aby príjemca stratil výhodu, ktorú mal na trhu vo vzťahu ku svojim konkurentom a tým sa opätovne nastolila konkurenčná situácia, ktorá existovala pred poskytnutím pomoci.“ („In this case, the Commission has yet to give its opinion on the compatibility, from a state aid point of view, of the Spanish goodwill write-off provisions; they do not, however, appear to be contrary to the Fourth Accounting Directive … In any

case, the Commission would point out that it is impossible to predict the outcome of any subsequent investigation of the possible aid measures referred to by the Honourable Member. In this regard, the Commission would reiterate that it may, by virtue of its state aid control powers, order the recovery of any incompatible or illegally granted aid so as to deprive the recipient of any advantage it may have enjoyed over its competitors, thereby restoring the pre-aid competitive market situation.“)

110 V tejto súvislosti treba zdôrazniť, že z judikatúry uvedenej v bode 108 vyššie vyplýva, že obozretný hospodársky subjekt už nemôže mať legitímnu dôveru, že poskytnutie pomoci je zákonné, od okamihu uverejnenia rozhodnutia o začatí konania vo veci formálneho zisťovania, a to z dôvodu, že začatie konania vo veci formálneho zisťovania znamená, že Komisia má vážne pochybnosti, pokiaľ ide o zákonnosť predmetného vnútroštátneho opatrenia vzhľadom na pravidlá práva Únie zakazujúce štátnu pomoc. Z toho vyplýva, že na to, aby zanikla riadne vzniknutá legitímna dôvera, mali vyjadrenia Komisie v jej odpovedi z 5. februára 2007 prinajmenšom vyvolať vážne pochybnosti o zákonnosti spornej schémy.

111 Tieto pochybnosti však nijako nevyplývajú z odpovede z 5. februára 2007. Podľa tejto odpovede je totiž hypotetické tak začatie konania vo veci formálneho zisťovania, ktoré by mohlo preukázať vážne pochybnosti, pokiaľ ide o zákonnosť spornej schémy, ako aj *a fortiori* výsledok takéhoto konania. Komisia síce vo svojej odpovedi v podstate odkazuje na žiadosť o informácie určenú španielskym orgánom z 15. januára 2007 (pozri bod 4 vyššie), takáto žiadosť však patrí v prejednávanej veci výlučne do fázy predbežného skúmania štátnej pomoci, ktorej predmetom je len umožniť Komisii zaujať svoje prvé stanovisko k dotknutému vnútroštátnemu opatreniu (pozri rozsudok z 10. júla 2012, Smurfit Kappa Group/Komisia, T-304/08, EU:T:2012:351, bod 45 a citovanú judikatúru) a ktorá nevyhnutne nevedie k začatiu konania vo veci formálneho zisťovania, keďže Komisia sa môže obmedziť na fázu predbežného preskúmania na účely prijatia rozhodnutia v prospech vnútroštátneho opatrenia, ak je spôsobilá nadobudnúť presvedčenie po skončení prvého preskúmania, že toto opatrenie buď nepredstavuje pomoc, alebo, ak je kvalifikované ako pomoc, je zlučiteľné so Zmluvou o FEÚ (rozsudky z 22. decembra 2008, British Aggregates/Komisia, C-487/06 P, EU:C:2008:757, body 186 a 187, a zo 16. septembra 2013, Colt Télécommunications France/Komisia, T-79/10, neuverejnený, EU:T:2013:463, bod 31). Ďalej je potrebné uviesť, že Komisia v tejto odpovedi neuvádza žiadne, ani len stručné alebo vágne posúdenie spornej schémy, pričom pripomína len právomoci, ktorými disponuje vo vzťahu k protiprávnej pomoci, ktorá je nezlučiteľná s vnútorným trhom.

112 Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že výhrady smerujúce proti časovému vymedzeniu legitímnej dôvery prijatému Komisiou v napadnutom rozhodnutí nemôžu uspieť.

113 V dôsledku toho je potrebné zamietnuť jediný žalobný dôvod predložený žalobkyňou.

114 Žalobkyňa teda nemôže dôvodne navrhovať zrušenie napadnutého ustanovenia, takže táto žaloba sa zamieta bez toho, aby bolo potrebné rozhodnúť o námietkach neprípustnosti uplatnených Komisiou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2002, Rada/Boehringer, C-23/00 P, EU:C:2002:118, bod 52).

O trovách

115 Podľa článku 134 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Keďže žalobkyňa nemala vo veci úspech, je povinná nahradiť trovy konania v súlade s návrhom Komisie a vedľajšieho účastníka konania.

Z týchto dôvodov

VŠEOBECNÝ SÚD (deviata komora)

rozhodol takto:

1. Žaloba sa zamieta.

2. Deutsche Telekom AG je povinná nahradiť trovy konania.

Gervasoni Kowalik-Bańczyk Mac Eochaidh

Rozsudok bol vyhlásený na verejnom pojednávaní v Luxemburgu 15. novembra 2018.

Podpisy